

Roll No.
Subject Code: HVPE101
Branch (Paper ID): B.Sc. MLS (A1105) / B. Tech (A1105) / B.Sc.-HMCT (A1105) / B.Com (A1105)/ BCA (A1105)/MBA(A1105)/BBA(A1105)

Total No. of Pages: 4
Time: 3 Hrs

Total No. Of Questions: 11
Total Marks: 60

मानव मूल्य और व्यवसायिक नैतिक शिक्षा में एक आधारभूत पाठ्यक्रम
A Foundation Course in Human Values and Professional Ethics

Note:

1. Each Question is given in two languages (Punjabi & English). Students are required to choose any ONE language throughout the exam.
2. This question paper contains three sections. **SECTION-A** contains Objective type questions, **SECTION-B** contains short type questions and **SECTION-C** contains descriptive type questions.
3. Attempt all questions.

भाग अ- **Section A** 10x1= 10 marks

इस भाग में **10** वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है |

*This section contains **10 objective type** questions. Attempt all questions.*

प्रश्न-1 अ रिक्त स्थान भरें: Q1.a. Fill up the blanks:

- i. Verification of propositions takes place at the level of natural..... [1 mark]
- ii. Activities of the are temporary while those of the Self are continuous. [1 mark]
- iii. Over-, under- and otherwise-evaluation are different forms of [1 mark]
- iv. Nature has four orders:, plant order, animal order and human order. [1 mark]
- v. Ethical conduct is the need in every profession. [1 mark]

प्रश्न 1.ब सही/गलत भरे | Q1.b. Write True/ False:

- i. Natural acceptance varies from person to person. [1 mark]
- ii. The Self has to be in conflict with the Body. [1 mark]
- iii. Amassing weapons is the best way to ensure fearlessness in society. [1 mark]
- iv. The units are in co-existence being in space. [1 mark]
- v. Ethics in profession is an outcome of right understanding [1 mark]

भाग -ब **Section B** 5x4= 20 marks

इस भाग में पांच प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है

There are FIVE questions in this section. Attempt ALL questions

- Q2. What do you understand by self-exploration? Explain with the help of a diagram. [4marks]
- Q3. Explain how the activities of the Body are different from those of the Self with the help of an example. [4marks]
- Q4. What is differentiation? How does it lead to disrespect of a human being? [4marks]
- Q5. Briefly explain the natural characteristics of the four orders in nature. [4marks]

- Q6. What do you understand by competence in professional ethics? Give two examples of its implications in industry. [4marks]

भाग - स **Section C** 5x6= 30 marks

इस भाग में पांच प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है

*There are **FIVE** questions in this section. Attempt **ALL** questions.*

- Q7. प्रश्न 7. किसी एक भाग का उत्तर दें Q7. Attempt any **one** part:
- Elaborate on the basic requirements of fulfilment of human aspirations in their correct priority. How do you find this order of priority relevant to your life? [6 marks]
 - Explain the different levels of human living. Critically evaluate the current state of human living at different levels. [6 marks]
- Q8. प्रश्न 8. किसी एक भाग का उत्तर दें Q8. Attempt any **one** part:
- Explain the meaning of *Sanyam* and *Swasthya*. Which is more basic between the two? Elaborate briefly on the programs of *Sanyam*. [6 marks]
 - Explain the meaning of knowing, assuming, recognizing and fulfillment. Take any two activities of the human being, and explain them in terms of the above four activities. [6 marks]
- Q9. प्रश्न 9. किसी एक भाग का उत्तर दें Q9. Attempt any **one** part:
- Briefly explain the five dimensions of human endeavour in society, defining each term. [6 marks]
 - What do you understand by justice in human relationship? How can this understanding avoid family feuds? [6 marks]
- Q10. प्रश्न 10. किसी एक भाग का उत्तर दें Q10. Attempt any **one** part:
- What do you mean by Space? Explain specifically the submergence of units in space in this existence. [6 marks]
 - What do you mean by interconnectedness and mutual fulfilment in nature? Explain with examples for each order. [6 marks]
- Q11. प्रश्न 11. किसी एक भाग का उत्तर दें Q11. Attempt any **one** part:
- You own a manufacturing unit. After going through this course, you want to make your unit eco-friendly. Give any five ways in which you can do it. [6 marks]
 - Mention any three inherent contradictions and dilemmas that you can observe in the prevailing worldview around you. How do you propose to resolve them? [6 marks]

Roll No.

Total No. of Pages: 4

Total No. Of Questions: 11

Subject Code: HVPE101

Time: 3 Hrs

Total Marks: 60

Branch (Paper ID): B.Sc. MLS (A1105) / B. Tech (A1105) / B.Sc.-HMCT (A1105) / B.Com (A1105)/
BCA (A1105)/MBA(A1105)/BBA(A1105)

A Foundation Course in Human Values and Professional Ethics

Note:

- Each Question is given in two languages (Punjabi & English). Students are required to choose any ONE language throughout the exam.
- This question paper contains three sections. **SECTION-A** contains Objective type questions, **SECTION-B** contains short type questions and **SECTION-C** contains descriptive type questions.
- Attempt all questions.

Section A

10x1= 30 marks

This section contains **10 objective type** questions. Attempt all questions.

Section - A

1 (ੳ) ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਸਹਿਜ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਕਤੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਵੈ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਹਨ।
- ਅਧਿਕ, ਘੱਟ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਣ ਅਵਸਥਾ, ਜੀਵ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਮਾਨਵ ਅਵਸਥਾ।
- ਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਹਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(5 X 1 = 5)

1 (ਅ) ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੱਸੋ:

- ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ।
- ਸਵੈ (ਮੈਂ) ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਹੈ।
- ਖਤਰਨਾਕ ਹਥਿਆਰ ਨਿਰਭੈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
- ਸ਼ਪੇਸ (ਸ਼ੂਨਯ) ਵਿੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹਨ।
- ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸਹੀ ਸਮਝ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਹੈ।

(5 X 1 = 5)

Section - B

- ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਸਵੈ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹਨ? ਇਸਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ?
- ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਉ?

(5 X 4 = 20)

Section - C

- (ੳ) ਮੁਢਲੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?

- (ਅ). ਮਾਨਵ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਮਾਨਵ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
- 8 (ੳ) ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਸੰਜਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- (ਅ) ਜਾਨਣਾ, ਮੰਨਣਾ, ਪਛਾਨਣਾ ਤੇ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਇੰਨਾਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- 9 (ੳ) ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੰਜ ਆਯਾਮਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- (ਅ) ਮਾਨਵੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਸਮਝ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਟਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- 10 (ੳ) ਸਪੇਸ (ਸੂਨਯ) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਸੂਨਯ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਿਕਤ ਇਕਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
- (ਅ) ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤਾ ਅਤੇ ਪਰਸਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਹਰ ਅਵਸਥਾ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- 11 (ੳ) ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹੋ, ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ-ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- (A) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਜਮਾਂਦਰੂ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਇੰਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ?

(5 X 6 = 30)